

Rozwój kancelarii prawnych

Od rozpoczęcia własnej działalności
gospodarczej po zatrudnienie pracowników.

WSTĘP

Według corocznego badania wykonywanego przez Barometr Zawodów, w 2019 roku w większości polskich województw prawnicy stanowili grupę zawodową, w której między popytem a podażą panowała względna równowaga. Prawników zaliczono więc do zawodów „zrównoważonych”, w których liczba osób zainteresowanych pracą w danym zawodzie oraz spełniająca kryteria niezbędne do jego wykonywania jest współmierna do liczby miejsc pracy na rynku. Jak naprawdę wygląda rynek prawników? Ile osób kończy studia, otrzymuje uprawnienia do wykonywania zawodu i zdobywa upragnioną pracę? Mówi się, że z powodu wprowadzenia ustawy (tzw. lex Gosiewski) w 2005 roku otwierającej zawody prawnicze, rynek stał się bardzo konkurencyjny. Zawód prawnika przestał być niedostępny, elitarny. Nastąpił boom w zawodzie, a uczelnie wyższe zaczęły kształcić coraz więcej osób zainteresowanych prawem. Warto dodać, że w zawodzie prawnika znajdziemy:

- adwokatów,
- radców prawnych,
- prokuratorów,
- komorników sądowych,
- sędziów,
- rzeczników patentowych,
- asystentów prawnych: asystentów prokuratora, asystentów sędziego,
- notariuszy,
- legislatorów,
- radców Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,
- referendarzy sądowych,
- rzeczników patentowych.

Niewątpliwie większość adeptów prawa znajduje pracę w kancelariach prawnych bądź otwiera własną działalność gospodarczą z zakresu doradztwa prawnego lub adwokatury. Co więcej, częstą i oczywistą sytuacją jest nabieranie doświadczenia w kancelarii prawnej, a następnie otwieranie własnej. Jak to wygląda w praktyce? W przeci-

wieństwie np. do rynku amerykańskiego, żadna polska kancelaria prawna nie jest notowana na giełdzie. Co prawda znajdziemy duże kancelarie mające swoje siedziby w wielu miastach Polski, jednak rodzimy rynek wciąż opiera się raczej na mikroprzedsiębiorcach i średniej wielkości kancelariach, niż wielkich korporacjach. Przyczynami takiego stanu mogą być złożony proces organizacyjny i ograniczenia z zakresu prawa do prowadzenia kancelarii adwokackich.

W tym ebooku znajdziesz wszystkie niezbędne informacje potrzebne do prowadzenia biznesu opartego na poradach prawnych, począwszy od obrania odpowiedniej ścieżki zawodowej, rozpoczęcie działalności gospodarczej, po rozwój kancelarii prawnej zatrudniającej minimum pięciu pracowników.

Rynek kancelarii w Polsce – przegląd

Według wyszukiwarki zamieszczonej w serwisie www.rejestrzadcow.pl w Polsce jest 47 435 radców prawnych, w tym 36 915 czynnych radców prawnych wykonujących zawód. 6 456 kandydatów liczyła lista aplikantów radcowskich na koniec 2019 r. Krajowy Rejestr Adwokatów i Aplikantów Adwokackich podaje liczbę 23 435 adwokatów zarejestrowanych w Polsce. Zawód wykonywany jest przez 19 296 adwokatów¹. Jak przy takiej liczbie kształtuje się rodzimy rynek kancelarii?

Ciekawe zestawienia cyklicznie publikuje Rzeczpospolita, która w Rankingu Kancelarii Prawnych podzieliła rynek na segmenty według liczby zatrudnionych pracowników. Wśród 400 uwzględnionych w rankingu firm wyróżniono:

- segment: firmy prawnicze z co najmniej 75 prawnikami w zespole,
- segment: od 50 do 74 prawników,
- segment: od 25 do 49 prawników,
- segment: od 10 do 24 prawników,
- segment: do 9 prawników².

Warto wspomnieć, że w bazie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej znajduje się 65 861 wpisów przedsiębiorców, którzy sklasyfikowali swoją pracę wg kodu PKD 69.10.Z oznaczającego działalność prawniczą³. 2 026 firm używających kodu PKD 69.10.Z ma w nazwie “kancelaria prawna”, 8 762 “adwokat”, 17 748 “kancelaria adwokacka”, 2 019 “radca prawny”, a 19 304 “kancelaria radcy prawnego”⁴.

Według Rzeczpospolitej do największych kancelarii w Polsce, utrzymujących zespoły ponad stuosobowe (adwokatów i radców prawnych) należą⁵:

- Dentons (221 osób),
- CMS (165 osób),
- Kancelaria Domański Zakrzewski Palinka (152 osoby),
- Soltysieński Kawecki & Szlęzak (141 osób).

Od studenta po prawnika – jak rozpocząć działalność prawniczą?

Ścieżka kariery prawnika jest długa i wymaga wielu lat nauki. Bycie prawnikiem to jedna z wielu profesji wymagających ciągłego rozwoju i samodoskonalenia, zwłaszcza w obliczu zmieniających się przepisów. Po ukończeniu studiów praca zawodowa wiąże się z dalszym kształceniem, np. w postaci licznych szkoleń i uczestnictwa w konferencjach.

Zacznijmy od rekrutacji na studia – wybieramy kierunek, czyli prawo. Nauka trwa nieprzerwanie pięć lat i kończy się obroną pracy magisterskiej. Studia prawnicze należą do nielicznych kierunków jednolitych magisterskich.

Egzaminy zawodowe

Co roku na rynku pracy w Polsce pojawiają się nowe osoby z odpowiednimi kwalifikacjami i uprawnieniami do wykonywania zawodu prawnika. Według list ogłoszonych przez Ministra Sprawiedliwości w 2019 roku, pozytywny wynik egzaminu radcowskiego uzyskało **1 919**⁶ osób, z kolei egzamin adwokacki zdało **1 241**⁷ absolwentów prawa. Dla porównania w 2018 r. pozytywny wynik z egzaminu adwokackiego uzyskało 1 822 zdających, natomiast egzamin radcowski pomysłę zdało 2 118 osób⁸.

¹ Dane wg <https://rejestrzadcow.pl/adwokat/wyszukaj>, 09.12.2019.

² Dane wg <https://www.rp.pl/Rankingi/305019990-Co-wynika-z-Rankingu-Kancelarii-Prawnych-Rzeczpospolitej-z-ostatnich-10-lat.html>, 09.12.2019.

³ Dane z dnia 11.12.2019 wg <https://prod.ceidg.gov.pl/ceidg/ceidg.public.ui/search.aspx>.

⁴ Dane z dnia 11.12.2019 wg <https://prod.ceidg.gov.pl/ceidg/ceidg.public.ui/search.aspx>.

⁵ Gajos-Kaniewska D., Ranking Kancelarii prawniczych 2019: największe kancelarie w Polsce, <https://www.rp.pl/Rankingi/306109984-Ranking-Kancelarii-prawniczych-2019-najwieksze-kancelarie-w-Polsce.html>, 12.12.2019.

⁶ Zob. <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/lista-osob-ktore-uzyskaly-pozytywny-wynik-z-egzaminu-radcowskiego-ktory-odbyl-sie-w-dniach-26-29-marca-2019-r>, 05.12.2019.

⁷ Zob. <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/lista-osob-ktore-uzyskaly-pozytywny-wynik-z-egzaminu-adwokackiego-ktory-odbyl-sie-w-dniach-26-29-marca-2019-r>, 05.12.2019.

⁸ Por. <https://www.rp.pl/Aplikacjeegzaminy/305099965-Wyniki-egzaminow-adwokackiego-i-radcowskiego-przeprowadzonych-w-dniach-20-23-marca-2018-r.html>, 09.12.2019.

Egzaminy aplikanckie

Zanim jednak kandydat na prawnika może przystąpić do stosownego egzaminu zawodowego, musi dostać się na aplikację adwokacką, radcowską (trwają trzy lata), komorniczą (dwa lata) lub notarialną (trwa trzy i pół roku). Aplikacja również poprzedzona jest egzaminem wstępnym składającym się ze stu pięćdziesięciu pytań. Jedno pytanie to jeden punkt do zdobycia. Sto punktów gwarantuje pozytywny wynik egzaminu.

Warto odnotować, że osoba, która zda egzamin wstępny dla kandydatów na aplikantów ma dwa lata, by zapisać się na aplikację. W 2019 roku wyniki egzaminów wstępnych aplikanckich kształtowały się następująco:

- aplikacja adwokacka – 1313 osób,
- aplikacja radcowska – 1897 osób,
- aplikacja notarialna – 317 osób,
- aplikacja komornicza – 43 osoby.

Tak jak wspomnieliśmy we wstępie, droga do bycia prawnikiem nie należy do łatwych. Trzeba jednak dodać, że planowanie kariery prawniczej wiąże się nie tylko z latami nauki, ale również ze sporymi kosztami, szczególnie dla absolwenta wydziału prawa, który nie ma innej pracy zawodowej. Wielu studentów oraz aplikantów przyznaje, że środowisko prawnicze jest dość hermetyczne, z tego powodu raczej unika się pracy zarobkowej w łatwo dostępnych branżach jak gastronomia, puby, kawiarnie. Dlatego nierzadko osoby aspirujące do bycia radcą prawnym lub adwokatem szukają pomocy finansowej wśród najbliższych. Poza kosztami życia wystarczy dodać, że egzaminy wstępne aplikanckie kosztują połowę minimalnego wynagrodzenia ustalonego na dany rok – ich wartość zmienia się cyklicznie, a aplikacje są płatne (kosztują ok. 5000 zł na rok). Opłaty można wносить w ratach do poszczególnych rad adwokackich oraz izb radców prawnych. Za aplikację prokuratorską i sędziowską odpowiada osobny podmiot – Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury – co prawda dostając się na limitowane aplikacje kandydat pobiera stypendium, lecz gdy nie zda egzaminów, możliwość aplikacji zostaje cofnięta, a pieniądze otrzymywane za naukę należy zwrócić.

Aby rozpocząć aplikację, należy wybrać swojego patrona. Zazwyczaj kandydaci wybierają patrona, u którego pracują – np. właściciela kancelarii prawnej, kancelarii komorniczej, sędziego etc. Ma to swoją dobrą stronę, ponieważ pracodawca musi się liczyć z faktem, że aplikant nieraz w dniach pracy, np. w piątek, musi udać się na szkolenia zawodowe. Należy pamiętać, że aplikacja to nie tylko praktyka, ale nadal nauka w formie wykładów i egzaminów. Prowadzący kancelarię, tym bardziej patron aplikanta, zna mechanizmy przygotowujące absolwenta prawa do egzaminu zawodowego, dzięki czemu zorganizuje pracę w taki sposób, by nie kolidowała z nauką aplikanta. Aplikacja zaczyna się w styczniu (sądownicza w marcu), więc należy pilnować terminów zgłoszeń i dopełnić wszystkich formalności. Stawki dla aplikantów są niskie, a ich obecność w strukturach kancelarii traktowana jest jako praktyka, więc w rezultacie trzeba liczyć się z wykonywaniem wielu obowiązków za niskie wynagrodzenie.

Dobrą wiadomością dla osób, które nie podeszły do egzaminów aplikanckich jest ta, że absolwenci prawa nie muszą kończyć wybranej aplikacji, by pracować w kancelarii. Taka osoba może zajmować się obsługą kancelaryjną, wydawać interpretacje i przyjmować klientów.

Wielu absolwentów prawa znajduje zatrudnienie jako prawnicy w korporacjach (tzw. *in-house lawyer*), dużych firmach lub instytucjach państwowych, w których powierzone obowiązki nie przekraczają wyznaczonych prerogatyw. – *Nie przystąpiłem do egzaminu na aplikację radcowską, a na co dzień pracuję w dużej korporacji marketingowej zajmującej się między innymi re-*

klamą w Internecie, realizacją kampanii mailingowych i SMS-owych – mówi Gniewosz Marciniak, pracownik grupy kapitałowej zrzeszającej wiele spółek. – *Firma potrzebuje specjalistów do interpretacji przepisów RODO oraz analizowania procesów przetwarzania danych osobowych powierzonych nam przez klientów, a także innych procesów, w tym zbierania zgód marketingowych. Po prostu czuwam nad tym, by prowadzone przez firmę działania nie wychodziły poza normy określone przez przepisy powszechnie obowiązującego prawa* – dodaje. Należy jednak zaznaczyć, że tylko radca prawny i adwokat ze zdobytymi uprawnieniami zawodowymi mogą występować przed sądem, reprezentując klientów w określonej sprawie.

Zakładanie biznesu – jak i gdzie dopełnić formalności?

Zakładanie biznesu przez prawnika nie różni się niczym od rozpoczęcia działalności gospodarczej w innej dziedzinie. By otworzyć kancelarię prawną, absolwent prawa powinien zarejestrować jednoosobową działalność gospodarczą w CEIDG, czyli Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Posiadając Profil Zaufany lub podpis elektroniczny, całą procedurę można przeprowadzić przez Internet. O czym należy pamiętać, zakładając jednoosobową działalność gospodarczą?

- Wypełnij wniosek do CEIDG – najszybciej zrobisz to przez Internet,
- Wybierz nazwę firmy – nazwisko + kancelaria adwokacka, prawna, radcy prawnego (sprawdź, czy domena internetowa jest wolna, wykup ją,

nawet jeśli własną stronę internetową stworzysz w późniejszym czasie),

- Wybierz formę opodatkowania – na zasadach ogólnych, podatek liniowy, karta podatkowa, ryczałt,
- Podaj kod PKD wykonywanej działalności – dla działalności prawniczej będzie to 69.10.Z,
- Zarejestruj się jako VAT-owiec, wypełniając formularz VAT-R, wymagany dla usług prawniczych,
- Załóż rachunek bankowy dedykowany dla Twojej działalności gospodarczej,
- Pomyśl nad współpracą z firmą księgową – biuro rachunkowe rozliczy wszystkie Twoje faktury, przedstawi przychody i koszty oraz będzie reprezentować Cię przed Urzędem Skarbowym w przypadku kontroli.

W Polsce nie ma obowiązku posiadania pieczętki firmowej, jednak z uwagi na wykonywaną działalność w zakresie prawa (tworzenie licznych dokumentów, składanie podpisów) zdecydowanie warto wyrobić stosowną pieczętkę. W tym celu należy zwrócić się do firm sprzedających materiały biurowe. Dobrym pomysłem będzie poproszenie o darmową pieczętkę pracownika banku podczas otwierania konta firmowego. Banki próbują docenić

...

Powyższy tekst to tylko fragment e-booka.

Chcesz zapoznać się z pełną wersją? Kliknij poniższy przycisk i **uzyskaj darmowy dostęp na stronie Kleosa.**